

GRAADMETER

ZO DENKEN ONZE
RAADSFRACTIES OVER:

DE PROGRAMMA-
BEGROTING
2023
2026

Het bespreken en vaststellen van de programmabegroting is één van de belangrijkste politieke momenten in de agenda van de gemeenteraad. In de begroting beschrijft het college wat de plannen zijn voor het komende jaar, wat deze kosten en welke inkomsten ze verwacht. Op deze pagina's geven onze 8 raadsfracties alvast een eerste reactie op de voorgestelde begroting. Op 31 oktober en 3 november vindt het politieke debat hierover plaats in de raadszaal in de DRU.

→ HUISHOUDBOEKJE VAN DE GEMEENTE

Op 27 september heeft het college van B&W de concept Programmabegroting 2023-2026 'Uitvoeren maakt sterk!' aangeboden aan de gemeenteraad. Dit is de eerste begroting na de gemeenteraadsverkiezingen in maart, en dus de eerste van vier begrotingen van de huidige raad. De programmabegroting is het document waarin de voorgenomen gemeentelijke uitgaven en inkomsten bij elkaar worden gebracht. Het wordt daarom ook wel het huishoudboekje van de gemeente genoemd.

Wat staat er in de programmabegroting?

In deze begroting is er onder meer aandacht voor:

- ✓ Bouwen en wonen
- ✓ Energietransitie
- ✓ Vergroenen
- ✓ Bevorderen van recreatie en toerisme
- ✓ Vitale en toekomstgerichte schoolgebouwen
- ✓ Gezond leven
- ✓ Vitaal buitengebied
- ✓ Vitale en toekomstbestendige bedrijventerreinen

→ BUDGETRECHT VAN DE GEMEENTERAAD

Het debat over de begroting is voor de gemeenteraad één van de belangrijkste gebeurtenissen in het raadsjaar. De raad heeft namelijk het budgetrecht. Dat betekent dat de gemeenteraad de bevoegdheid heeft om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door middel van de programmabegroting geeft de raad het college van B&W als het ware akkoord om geld uit te geven en geven zij daarnaast ook aan op welke wijze dat geld besteed moet worden.

👁️ KIK MEE OP 31 OKTOBER EN 3 NOVEMBER!

De vergadering over de programmabegroting is hét politieke hoogtepunt van het jaar. Tijdens deze vergadering spreken de politieke partijen traditiegetrouw hun *algemene beschouwingen* uit. Daarmee geven ze hun visie op de begroting die het college heeft voorgelegd.

Tijdens deze vergadering worden er daarnaast meestal meerdere moties en amendementen door de fracties ingediend. Hiermee kunnen raadsleden voorstellen doen om het geld anders te besteden. Alle raadsleden zullen stemmen over de voorstellen én de uiteindelijke begroting.

De vergaderingen over de programmabegroting vinden plaats op:

- Maandag 31 oktober, vanaf 18.00 uur: eerste termijn (algemene beschouwingen)
- Donderdag 3 november, vanaf 18.00 uur: tweede termijn + besluitvorming

📺 LIVE STREAM

Beide vergaderingen vinden plaats in de Conferentiezaal op het DRU Industriepark in Uft. De vergaderingen zijn openbaar toegankelijk en hebben een publieke tribune. Daarnaast zijn de vergaderingen online live én achteraf te volgen via <https://raad.oude-ijsselstreek.nl/>

→ WAT VINDT U VAN DE PROGRAMMABEGROTING?

De gemeenteraad wil graag horen wat inwoners vinden van de voorstellen waarover de raad besluit. Dat geldt natuurlijk ook voor een belangrijk stuk als de begroting! U kunt op verschillende manieren uw mening laten horen. Zo kunt u een brief sturen naar de gemeenteraad of naar (een van) de afzonderlijke fracties of raadsleden. Ook kunt u natuurlijk gebruik maken van uw inspraakrecht. Meer weten over hoe u uw stem kunt laten horen? Kijk op <https://raad.oude-ijsselstreek.nl/gemeenteraad/invloed-en-inspraak/> of neem contact op met de griffie.

Zo denken de raadsfracties over: de programmabegroting 2023 - 2026

→ Acht fracties in de gemeente Oude IJsselstreek zetten in maximaal 350 woorden hun standpunt uiteen.

“Onzekere tijden!”

Frank Aaldering, fractievoorzitter Lokaal Belang

→ Het is de bedoeling dat ik nu wat schrijf over de begroting. Deze is door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. De gemeenteraad, als hoogste bestuursorgaan van de gemeente, kan hier wat aan wijzigen, omdat we het budgetrecht hebben zoals dat zo mooi heet.

Toch dwalen de gedachten wat af. Je vraagt je af of dit nu allemaal zo belangrijk is als je ziet hoe het eraan toegaat in de wereld, Europa en in ons land. We weten niet hoe de ontwikkelingen in Oekraïne zullen gaan. Soms zou je willen dat je in een glazen bol kon zien hoe het afloopt. Beslissingen die in Brussel worden genomen waar we geen invloed meer op hebben. Ons eigen land waar Remkes met een rapport komt en ieder er zijn eigen draai aan geeft en zijn gelijk in ziet. Helaas heeft het de oplossing niet dichterbij gebracht.

“Het CDA wil met elkaar in vertrouwen de uitvoering tegemoet zien”

Jeanette Elstak, fractievoorzitter CDA

→ De gemeentebegroting is een basisinstrument voor de beleidsmakers in onze gemeente. De begroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld op voorstel van het college van burgemeester en wethouders. Deze begroting bevat een raming van baten en lasten voor een komend begrotingsjaar.

Onze programmabegroting heeft de naam gekregen 'Uitvoeren maakt sterk!' Niet te verwarren met 'werk in uitvoering' of andere termen die doen vermoeden dat we alleen op de winkel passen. Met de naam wordt bedoeld dat we, nadat er de afgelopen vier jaar veel beleid is gemaakt, nu de handen uit de mouwen moeten steken en aan de slag gaan.

Er zijn zeker ambities, maar het CDA heeft ook zorgen, grote zorgen. De coronacrisis zit nog vers in ons geheugen en de volgende crisis is alweer in volle gang. Het wordt voor een aanzienlijk deel van onze inwoners steeds lastiger om rond te komen en voor hen die dit nog wel kunnen verandert de wereld wel heel snel om hen heen.

Het stikstofbeleid, de oorlog in Oekraïne en de daarmee samenhangende energiecrisis; eenieder heeft hiermee te maken. Voerde eerder het bouwen van huizen nog de boventoon, willen we nu de kosten van ons leven reguleren en niet meer omhoog zien gaan. De onzekerheid wat de toekomst zal brengen is groot, maar dat neemt niet weg dat we toch door moeten gaan op de ingeslagen weg. Dat is een zekerheid die we wel hebben.

Maar niet alles is om te somberen: natuurlijk is het vaststellen van de begroting het hoogtepunt van het jaar. Hier kunnen we het lokale verschil maken. Door het indienen van moties of amendementen kun je een wezenlijke verandering teweegbrengen. Niet alleen als fractie van Lokaal Belang, daar hebben we ook andere partijen voor nodig. Onze coalitiepartners CDA en PvdA zijn voldoende, maar je bent altijd op zoek naar een grotere meerderheid en eigenlijk naar een unaniem besluit. Dat maakt zo'n besluit krachtiger. Iedere partij heeft zijn speerpunten en wij zullen er met een positieve grondhouding naar kijken.

“We doen wat we kunnen en wat nodig is”

In de Voorjaarnota hebben wij onze speerpunten al aangegeven en we vinden ze terug in de begroting. Vanuit de Rijksoverheid komt er meer geld naar ons toe en dat geeft ruimte. Ruimte die we hard nodig hebben om doelen te bereiken. Maar nog belangrijker: zorgen voor mensen die het nodig hebben. Deze barre tijden van ongelofelijk hoge energieprijzen en boodschappen die alsmaar duurder worden. De overheid komt met maatregelen en dat is nodig ook. Als gemeente kunnen we niet alle kosten dragen om de grote problemen van onze inwoners op te lossen. Maar het heeft onze volle aandacht. We doen wat we kunnen en wat nodig is.

Meer over Lokaal Belang in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op lokaalbelang.info/ of scan de QR code

Het CDA vindt het belangrijk dat er gelijke kansen zijn voor iedereen en dat onze gemeente een inclusieve gemeente is waar anders zijn ook heel gewoon is. Dit vraagt om een integrale aanpak op de diverse beleidsvelden en dat vinden we ook terug in deze programmabegroting. Het CDA ziet dat de agrarische sector een belangrijke rol inneemt in het buitengebied en wij vinden dat samen met de agrariërs steeds samen gekeken moet worden om dit buitengebied lonend en passend in te richten.

Natuurlijk blijven wij de vinger aan de pols houden met betrekking tot de woningbouw. Het is jammer om te zeggen, maar: het gaat ons niet snel genoeg! Daar zijn eerder vermelde crises behoorlijk debet aan, maar uitvoeren is hier nu wel het woord geworden.

Meer over het CDA in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op www.cda.nl/gelderland/oude-ijsselstreek/ of scan de QR code

GRAADMETER → DE PROGRAMMABEGROTING 2023-2026

ZO DENKEN ONZE RAADSFRACTIES OVER ACTUELE ZAKEN

DE PROGRAMMABEGROTING 2023-2026

De programmabegroting is het document waar de gemeentelijke uitgaven (lasten) en inkomsten (baten) bij elkaar worden gebracht. Het is als het ware de offerte van het college aan de gemeenteraad voor het uitvoeren van activiteiten in het komende jaar.

“Oog voor de zorgen van nu, klaar voor de uitdagingen van morgen”

Gülden Siner-Sir, fractievoorzitter PRO!

→ We hoeven het niemand uit te leggen: het zijn moeilijke tijden voor een groeiend deel van onze inwoners. Het is daarmee ook een moeilijke tijd om een begroting samen te stellen waarbij we oplossingen bieden voor de grote zorgen van deze tijd en tegelijkertijd onze gemeente niet op slot doen door investeringen te stoppen. Dat is een lastig evenwicht, maar PRO! maakt daarbij wel heldere keuzes.

Die keuzes staan voor bestaanszekerheid, daar liggen onze prioriteiten. Ons motto voor de komende begrotingsvergadering zal zijn: oog voor de zorgen van nu, klaar voor de uitdagingen van morgen.

Deze punten komen in ieder geval terug in onze visie op de Begroting voor 2023:

Armoede

In een periode waar de bestaanszekerheid onder druk staat, de gevolgen voor inwoners, gezinnen en ondernemers voelbaar zijn, zullen we oog moeten hebben voor de leefbaarheid. We merken dat steeds meer inwoners betalingsachterstanden hebben en verder in de problemen komen. Juist nu moeten we onze inwoners ondersteunen! Iedereen moet mee kunnen doen, van jong tot oud.

“Als we omzien naar elkaar, kunnen we samen vooruitkomen.”

Groen & klimaat, energie

Duurzaamheid betekent niet veel meer dan bestaanszekerheid voor de toekomst. Als we niets doen wordt energie een grote ongelijkmaker. Energie is een basisvoorziening. Verduurzaam huizen op een goede manier en laat het niet alleen weggelegd zijn voor mensen die het wel kunnen betalen. Voorkom die ongelijkheid. Zon op gebouwen prioriteren wij boven zon op landbouwgrond. Wat PRO! betreft komt er geen enkel zonnepaneel op landbouwgrond voordat alle andere opties zijn benut.

Zorg

In de afgelopen jaren heeft de politiek ouderen gedwongen zelfstandig te blijven wonen. Deze bezuiniging maakt dat meer eenzaamheid is ontstaan, maar ook minder zicht is op welke zorg nodig is. Er wordt minder naar elkaar omgekeken.

Wonen

We moeten zorgen voor meer doorstroming in de woningmarkt. Ja we gaan meer bouwen, maar bouwen we wel voor de juiste doelgroep? Wat ons betreft voor jongeren, ouderen en alleenstaanden. En zijn deze woningen voor deze doelgroep dan ook betaalbaar?

Besturen is vooruitzien, ook lokale politiek is vooruitzien. Maar wij hoeven dat niet alleen te doen. Samen zijn we sterk. Als we omzien naar elkaar, kunnen we samen vooruitkomen.

Meer over PRO! in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op pro-oij.nl/ of scan de QR code

“Uitvoeren is niet voldoende, luister ook naar onze inwoner”

Rens Spijkers, fractievoorzitter VVD

→ De begroting van 2023 heet “Uitvoeren maakt sterk!”. Een naam die is gekozen omdat in onze gemeente visie en beleid voor de komende jaren al voor het overgrote deel zijn bepaald. Daarmee wordt dus gesteld dat de nadruk de komende jaren dus daadwerkelijk op de uitvoering komt te liggen.

Samen met onze inwoners

Uitvoeren maakt sterk dus, want niemand koopt iets voor een visie of beleid op papier. Als oppositiepartij gaan we er zo goed mogelijk op toezien dat deze uitvoering zo goed mogelijk gebeurt, samen met onze inwoners. Het feit dat we het beleid als gemeente voor de komende jaren al voor een groot deel hebben bepaald is natuurlijk mooi. Deze duidelijkheid zou het de komende jaren voor de politiek erg gemakkelijk moeten maken, helaas heb ik daar nog niet veel van gemerkt...

“Het gaat erom dat onze inwoners daadwerkelijk kunnen vertrouwen dat de beste afweging is gemaakt.”

Natuurlijk komt de ene na de andere crisis op ons af. Dit geeft onrust, maar gelukkig zijn we in alle uitdagingen tot nu toe goed gecompenseerd door het rijk. Ook in deze begroting worden we weer goed gecompenseerd en lijkt er gelukkig voldoende ruimte om toe te komen aan onze eigen ambities. Dan gaat het o.a. over onze ambities over wonen, recreatie en in de zorg.

Vertrouwen is cruciaal

De belangrijkste uitdaging zit hem in de samenwerking met de inwoner. Want een nieuw fietspad, een flexwoning, een schoolgebouw of een zonnenveld; het komt altijd in iemands achtertuin. Tot nu toe leveren dit soort trajecten veel ruis op, wat begrijpelijk is, want de communicatie verloopt niet altijd soepel. Het college spreekt in de aanbidding van deze begroting zelf over een “afweging van belangen”. Maar het afwegen van deze belangen is niet voldoende. Het gaat erom dat onze inwoners daadwerkelijk kunnen vertrouwen dat de beste afweging is gemaakt. En daarvoor is goede communicatie van deze afwegingen cruciaal. Volgens mij heeft niemand problemen met flexwoningen, maar ze moeten wel op de beste plek.

Verkeersveiligheid

Als VVD-fractie proberen we naar onze inwoners te luisteren en is ons opgevallen dat de verkeersveiligheid in veel kernen een doorn in het oog is. We zijn blij dat mede door ons toedoen een verkeersveiligheidsonderzoek in deze begroting eindelijk een plekje heeft gekregen.

Meer over de VVD in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op oudeijsselstreek.vvd.nl/ of scan de QR code

“Samen Sterk in Uitvoering”

Willie Oort-Löwenthal, fractievoorzitter PvdA

Wonen

De hoge druk op de woningmarkt vraagt ook het komende jaar om versnelling en actie. Een uitvoerend college, en ook de PvdA-fractie, wil hier sterk op inzetten. Het tekort aan woningen waardoor het voor onze inwoners soms onmogelijk is om een zelfstandige woning te vinden, moet voortvarend aangepakt worden.

De gekozen uitleglocaties waar “wonen in het groen” past bij het landelijke karakter van onze gemeente moeten worden opgepakt. De startende woningzoekende kan zijn wooncarrière dan in 2023 beginnen in een flexwoning. Als partner van Wonion kunnen er (hernieuwde?) afspraken gemaakt worden over sociale woningbouw.

Klimaat en energie

Met inwoners moeten we invulling geven aan het vergroenen van onze kernen, door bijvoorbeeld het intensiveren van bomen en ander groen in de wijk. Samen met AGEM, Burgerinitiatief Oude IJsselstreek en de gemeente onderzoeken om zelf energie op te wekken en onze inwoners goedkoop van energie te voorzien.

Samen

De PvdA wil de gemeente elke dag een stukje mooier en beter maken. Samen met inwoners. Dat gaat niet altijd van een leien dakje, de belangen lopen soms ver uiteen. Inzetten op draagvlak blijft ons uitgangspunt.

Meer over de PvdA in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op oudeijsselstreek.pvd.nl/ of scan de QR code

→ ‘Uitvoeren’ en ‘brede welvaart’ zijn de uitgangspunten van dit college; niet alleen economische welvaart is belangrijk, maar ook ecologische en sociaal maatschappelijke vooruitgang moeten meewegen bij het vaststellen van beleid. We lezen dat het college al aardig in de uitvoeringsstand staat en dat de leidraad brede welvaart is.

“Daarover willen we met de gemeenteraad in gesprek”

Bestaanszekerheid

Geen zorgen dan? Zeker wel, we maken ons grote zorgen. In Oude IJsselstreek wonen veel mensen die met een minimaal inkomen de touwtjes aan elkaar proberen te knopen. De huidige torenhoge energierekening en dure boodschappen maakt dat deze mensen door het ijs zakken. Dit leidt tot stress, spanningen en onveilige situaties. Ondertussen raken ook middeninkomens en ondernemers in de knel. Kunnen onze verenigingen, zwembaden en culturele instellingen de deur nog openhouden? In de begroting lezen we verbeteringen in het minimabeleid en Bijzondere Bijstand. Een energiezuinige witgoedregeling. De middeninkomens die in de knel raken kunnen geholpen worden door toepassing van het draagkrachtprincipe. Dat helpt, maar structurele maatregelen zijn nodig. Ook voor onze bedrijven en verenigingen; kan het college op dit punt nog meer in de uitvoeringsstand? Daarover willen we met de gemeenteraad in gesprek.

“Alle hens aan dek!”

Camiel Vanderhoeven, fractievoorzitter D66

→ Klimaatcrisis, Oekraïne crisis, armoedecrisis, energiecrisis, vluchtelingen crisis, stikstofcrisis, toeslagencrisis, woningmarktcrisis, en zo kan ik nog wel even doorgaan. Het lijkt wel of er maandelijks nieuwe crises bijkomen terwijl we nog nauwelijks begonnen zijn aan het oplossen van de vorige crises.

Vertrouwenscrisis

Om deze crises het hoofd te bieden, zal het “alle hens aan dek!” moeten zijn; burgers alleen kunnen de problemen niet oplossen, net zomin als dat de overheid of politiek dat alleen kan. We hebben elkaar nodig: burgers, overheid en bedrijfsleven. De ernstigste crisis is misschien dan ook wel de vertrouwenscrisis tussen burgers en bedrijfsleven enerzijds en overheid en politiek anderzijds. Het vertrouwen in de overheid en in de politiek is laag. Dat is niet per sé erg, het is goed dat burgers de overheid kritisch benaderen, maar het moet niet zo laag worden dat mensen afhaken.

Betrouwbare overheid

Vertrouwen in de overheid begint met een betrouwbare overheid die vertrouwen in de burgers heeft. Daar ontbreekt het nogal eens aan. Denk aan de toeslagenaffaire, de boodschappenaffaire, of hoe opeenvolgende kabinetten boerenbedrijven de dupe hebben gemaakt van visieloos zwabberend beleid. Dit wederzijds gebrek aan vertrouwen is de grootste sta-in-de-weg om tot een gezamenlijke oplossing van de vele crises te komen.

Wat D66 betreft gaan we als gemeentelijke politici en overheid daarom alles op alles zetten om het vertrouwen van burgers terug te winnen. Door betrouwbaar, duidelijk en transparant te zijn. Wij zijn dan ook groot voorstander van het “werken vanuit de bedoeling”.

Meer over D66 in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op d66.nl/oude-ijsselstreek/ of scan de QR code

D66

“Bestuurders moeten goed communiceren met onze inwoners”

Herman Vreeman,
fractievoorzitter DorpEnPlattelandBeweging

- ➔ **DorpEnPlattelandBeweging is een onafhankelijke partij met een eigen partijprogramma. In onze gemeente zijn wij exclusief Bondgenoot van BoerBurgerBeweging. Onze dorpen en inwoners geven mede vorm aan ons platteland. U als inwoner dient de ruimte te krijgen om mee te praten over de ontwikkelingen in en buiten uw eigen woonplaats, u woont er immers zelf en weet als geen ander wat er in uw eigen omgeving speelt.**

De begroting geeft ons een inkijk in de plannen voor de komende jaren binnen onze gemeente. Plannen die uitgerold worden zullen wel draagvlak in de samenleving dienen te krijgen om succesvol te zijn. Helaas is dat niet altijd het geval. Neem bijvoorbeeld de gebrekkige communicatie rondom de tijdelijke woningen en de zonneparken.

Niet zo:

- Omwonenden werden verrast doordat er bij het vaststellen van de locaties voor flexwoningen vooraf totaal geen overleg was geweest;
- De communicatie rondom de zonneparken verliep ook niet soepel. Omwonenden van beoogde zonneveldlocaties werden vooraf niet afdoende op de hoogte gesteld.

“DorpEnPlattelandBeweging vindt dat samen met onze inwoners daaraan moet worden gewerkt”

Het gevolg hiervan is dat het vertrouwen in het oplossend vermogen van politiek en bestuur verdwijnt. Waarom lukt het de gemeente vaak niet om te doen wat inwoners mogen verwachten, namelijk hun primaire taken fatsoenlijk organiseren? Wat is er nodig om het oplossend vermogen van politiek en bestuur op orde te krijgen?

Meer over DorpEnPlattelandBeweging in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op www.dorpenplattelandbeweging.com of scan de QR code

“De afgelopen jaren heb ik daar telkens voor gepleit. Maak doelen helder en meetbaar (S.M.A.R.T.)”

Richard de Lange, fractievoorzitter ADA

- ➔ **Voor ADA zijn er in de begroting voor 2023 wat lichtpuntjes. Dat heeft met name te maken met het feit dat er voor het eerst, in bescheiden mate, meer concrete beleidsdoelstellingen worden genoemd, waardoor we later kunnen kijken of die doelstellingen worden bereikt.**

De afgelopen jaren heb ik daar telkens voor gepleit. Maak doelen helder en meetbaar (S.M.A.R.T.).

Het zou nog mooier zijn als het gemeentebestuur het lef zou tonen om voor 2023 ook doelen als de woningbouw voor starters en senioren, of de uitstroom uit de bijstand van mensen die daar langdurig een beroep op moeten doen, zou willen concretiseren door gewoon streefaantallen te noemen. Daar kunnen we echter tijdens de algemene beschouwingen nog wel over te praten.

Wat ook ongetwijfeld aan de orde zal komen is de vraag hoe de gemeente een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de dreigende energiearmoede. ADA zal daarbij aandacht vragen voor inwoners met een middeninkomen en een koopwoning, die nu al te maken hebben met hogere energielasten en waar de verhogingen dubbel zo hard aankomen.

“Er zijn in de begroting voor 2023 wat lichtpuntjes”

Tijdens de algemene beschouwingen zullen we ook het interview in de Gelderlander van 8 oktober, waarin wethouder John Haverdil pleit voor één grote Achterhoekse gemeente, bespreken. Wij zijn benieuwd hoe de andere wethouders en gemeenteraadsleden daarover denken. Wat ons betreft is “meer Haverdil” op deze manier inderdaad goed voor de Achterhoek.

Meer over ADA in gemeente Oude IJsselstreek? Kijk op www.ada-politiek.nl of scan de QR code

